

Literatură studenți

Am cunoscut-o. Mai exact: am știut cine e, am vorbit cu ea, am admirat-o, am vrut să-i aflu povestea. Nu de la ea, desigur, ar fi fost o îndrăzneală prea mare, dar mereu găsești pe câte cineva care știe o secvență, știe o întâmplare, ține minte câte o vorbă, toate se adună într-o memorie a nimănui și a tuturor, memoria orașului, se transformă în legende, se îmbogățesc prin repovestire, devin literatură, uneori parabole politice. Astea erau cele mai frumoase, deși sunt mai greu de înțeles acum, atunci aveau însă o cheie pe care o știau toți, un fel de șperaclu care deschidea uși, ferestre, beciuri, guri, minți, aluzii și subînțeleșuri, știa și sistemul, simțea ironia, râsul înfundat, de aceea se grăbea să închidă la loc totul, voia să pună și câte un lacăt în plus, dar nu-și dădea seama că-i trecea urechea numai printr-unul dintre inelele de prindere, lacătul era încuiat, nu și ușa. Sistemul își crea singur subiectele de dat în târbacă. Își scria singur scenetele comice și își interpreta rolul cu mare talent, spre deliciul publicului de toate etajele. Mulți și-au riscat pielea jucând rolurile partenere, nu-i de neglijat numărul celor care au pățit-o pentru o vorbă, pentru un gest, pentru o faptă, dar s-au găsit mereu alți și alți amatori care să interpreteze rolurile de multe ori extrem de riscante. Contesa era una dintre aceste persoane. De două ori specială, o dată prin origine, a doua oară prin caracter. Era unic felul în care spărgea piper sub nasul cerberilor regimului. Unii ziceau că îndrăzneala pentru că oricum nu mai avea ce pierde, că nu avea unde să cadă mai jos, dar nu era adevărat, îndrăzneala pentru că a avut curaj în orice ipostază și întotdeauna, și nu era nici reculul disperării, ci trăsătura ei fundamentală. Se cunosc zeci de situații mai ingrate, mai periculoase, mai înjositoare decât decăderea din condiția de contesă la cea de florăreasă, de lucrătoare la grădina de flori a unui om cu școala elementară. Ca mulți alții, putea fi tracasată și ținută la beci pentru interogatorii fără sfârșit, umilitoare și absurde, putea fi molestată – ori și mai rău, femeie fiind – , putea fi bătută și torturată fizic și psihic, putea fi băgată la balamuc și transformată în legumă. O florăreasă care râde sub un portic, vorbește în germană și engleză cu trei perechi de străini e de-a dreptul împărăteasă față de o pacientă de la balamuc. Alții au fost lași și când n-au pierdut nimic. Ce să mai zici de oportuniștii deveniți turnători...

Târgul acesta a născut, crescut, școlit, adăpostit figuri geniale, caractere, savanți, aristocrați, edili, artiști, martiri, ironiști, bufoni, falsificatori de bani, prezicători, șarlatani, poveștile lor dau farmec ori fiori, smulg admirația ori trezesc ecurile vechilor blesteme, ispitesc curiozitatea, mâncărimea de a afla, de a ști ce au făcut, cum gândeau, cum trăiau, cum descâlceau firul destinului în zilele vieților lor. Asta cu atât mai mult cu cât clipa cosmică și-a oferit șansa de a împărți segmente din același prezent cu unii dintre ei. Lucrul acesta are un nume care îți îndreaptă coloana și îți ridică fruntea, îți sporește lumina din inimă și minte, îți dă sentimentul că lumea și-a rezervat un loc special în distinsa lor vecinătate. A celor buni, desigur, că pe ceilalți numai cei de teapa lor și-i doresc aproape.

Kocsis Francisko, *Contesa florăreasă*
Revista *Discobolul*, nr. 331-332-333 iulie, august, septembrie 2025